

SZERKESZTŐSÉG
és

KIADÓHIVATAL

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

AZ ERDÉLYI EV. REF. EGYHÁZKERÜLET „EGYHÁZI
ÉRTEKEZLET”-E TÁMOGATÁSÁVAL
SZERKESZTIK:NAGY KÁROLY, VAJDA FERENCZ,
ref. theol. tanár, felelős szerk. sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy iven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára 10 fillér.

Iskolai év kezdetén.

Tanítsd a gyermeket az
ő utjának módja szerint
s mikor megvénheszik,
akkor sem távozik el attól.
Péld. 22,6.

Egymásután tárulnak fel ismét az iskolák kapui. A szülők, mint egykor a bibliai anyák Jézushoz, úgy sietnek gyermekeikkel az iskolához, a „kegyes anyá”-hoz hogy tőle áldást nyerjenek. Es bevonul, mint egy angyali tábor, az ifju sereg. Az ódon iskola, mint egy virágokkal megrakott terebélyes fa, a néma falak ismét beszédesek, kebelökben megújuló élet.

Künn a természetvilágban az ősz, az iskolában tavasz, ott sir az enyészetszele, itt mosolyog az élet lehelle; ott a beteljesedett várakozás, itt a nyiló reménység, ott elmulás, itt ébredés. Oh szép az ébredés! az ifju lélek első nyílása. A gyermek lelke sejt, vágyik, keres, nem tudja mit, nem tudja miért. Nyilni kezdő lelkében megszületik az első gondolat, az első érzés, az első akarat. Ellenállhatatlan erő vonza, üzi, hajtja tovább-tovább, fennebb-fennebb, míg fölemelkedik az örökkévaló intenzitásig. Mily szép az ifju léleknek szárnyalása. Áldott az iskola, mely a léleknek szárnyakat növeszt. Igen, Istennek áldása az iskolában a tudás, a világosság, az igazság, a hit, az erény, a szeretet. Istennek áldása a szülő gondja, odaadása, mely kézen fogva vezeti életének reménységét, örömet az iskola küszöbe elé. Istennek áldása a

szeretet, mely ott szives fogadásra tárja ki karjait.

A mi szemeink ez órában az iskolára néznek. Hiszen a mi gyermekeink, fiaink és leányaink vannak ottan, sziveinknek szeretetét, lelkünknek vágyát, életünknek örömet, boldogságát biztuk az iskolára; a mi hazánknak jövőjét, reménységét ölelik magokban a tudomány megszentelt falai.

A hajdankorban világhódító, büszke hadvezérek térdet hajtottak a tudomány méltósága előtt. Református egyházunknak legelső gondja volt, hogy minden templom mellett iskola legyen, az egyház veteményes kertje, melyben ültettek, öntöztek, ápoltak az Urnak elhívott szolgálói. És a mi hiveink járanak világosságban, sziveikben virágozék az erénynek illatos virága s tündöklének istenes étellel.

Mit várunk ma az iskolától? A mai társadalom az iskolától várja üdvét, boldogságát. A jelszó, hogy az iskola szabad és független legyen. Valóban, a szabadság éltető levegője minden intézménynek. Az iskolának nem szabad szolgává süllyednie, de szabad és kell, hogy a mi iskolánk munkatársa legyen a mi egyházunknak, az ő szülő anyjának. Iskolának és egyháznak csak egy célja lehet: fölvilágosult, lelkiismeretes, jellemes embereket növelni.

Templom és iskola azért emelkednek egymás mellett, hogy legyenek egy testből való test, egy vérből való vér.

Az iskolától az emberiség üdvét és boldogságát várjuk. No hát írjuk fel minden iskolának homlokzatára bölcs Salamon mondását:

„Tanítsd a gyermeket az ő utjának módja szerint s mikor megvénheszik, akkor sem távozik el attól.“

Az ő utjának módja szerint. Hogy bontakozzék ki lelkének minden ereje, melynek csiráját Isten belékölcsonzé és nyerjen meg három dolgot: a fölvilágosult értelmet, az ismeretek közlése után; a nemes érzelmet a vallásos és erkölcsi képzés által és a tetterőt, mire a jó példák buzdítanak. Ezen az uton lesz belőle ember, a ki boldog lehet önmagában, hasznára válhatik a társadalomnak, becsületére bármely sorsban, bármely munka mellett az embernévnek.

Az iskola fölfegyverez, hogy megharczoljuk az élet nagy baját. Az emberi élet folytonos küzdelem, folytonos harc, mert az egyén érvényesülni óhajt, érvényesülni akar. Ez a mi egyéni természetünk. Ki kell bontanunk szárnyainkat, meg kell őriznünk emberi méltóságunkat, meg kell szereznünk lelkünknek megelégtetését, boldogságát. És fegyverünk? Az iskolában adott elvek, az iskolában táplált hit, az iskolában fejlesztett jellem, az iskolában megédzett akarát. Az élet nem kérdezősködik, az élet akar és cselekszik, azért nem közömbös az emberi társadalomra nézve, hogy az iskolából milyen fegyvereket visznek az élet csataterére. Az iskola ügye nemcsak a tanító és tanár ügye, hanem ügye szülőknek, hisz az ő gyermeke van ottan, ügye a társadalomnak, hisz onnan kapja tagjait. A hajdankor története a csaták története. Ma a szellem harczol. Ma

nem a szám, nem a rendszabályok. nem a hagyomány biztosítja valamely népnek uralmát, fejlődését; ma egy hatalom jogosult erre: a *szellemi fensőbbiség*. Nemes szivek ezereket, milliókat áldoztak iskolákra. Viseljétek ti is lelketeken az iskola ügyét, hisz gyermekeitek, szeretett drága nemzetünk boldogságának csirái fakadnak ottan. De nem róttuk le egy pár fillérrel az iskola iránti köteleességünket. Az iskola szívünknek szeretetét, odaadását, érdeklődését kívánja. Az iskolát nem szabad a nyilvános élettől elzárni. A tanító ne gondolja, hogy neki az iskola kapuján kívül nem kell tekintenie; a szülő ne higye, hogy ő már minden köteleességét megtette, midőn gyermekének megmutatta az iskola kapuját. Mi az iskolától nagy dolgokat várunk. Várjuk, hogy a mi ifjainkat nevelje. Nevelje a mi református egyházunk fenséges elveiben, igazságaiban; nevelje szabadságra. Gyujtson agyukban világosságot, ébressze fel szívükben a vallás nemes szent érzését, mely megszenteli a mindennapi köteleességet, a mindennapi munkát, a mindennapi hivatást, a mindennapi életet. A keresztyén vallás erő; a keresztyén vallás erőt ad embernek, erőt a hitben, igazságban, szeretetben, erőt a lelkiismeretben és köteleességtudásban.

Ezzel az erővel győzte meg Jézus a világot. Ennek forrását nyissa fel az iskola, ha az életre akar fölfegyverezni. Ebben a munkában nyujtsatok az iskolának segítő jobbot ti szülők, ti valamennyien, kiknek sziveteken fekszik az ifjak sorsa, nemzetünk fejlődése, boldogulása.

TÁRCZA.

A vén sirásó vallomása.

Irta: *G. Diósseghy Mór.*

István, a vén sirásó, így kezdte el a beszédet:

— Elmondom, tiszteles uram, mind egy szóig. Öreg ember vagyok, ki is kerestem már magamnak a nyugvó helyet, ott az alatt a vén reves diófa alatt, ott úgy is kevés ember jár. Tudom, hogy oda kerülök már nem sokára, oda való is vagyok, régen taposom a földet, nincs már egyidejű velem senki ott benn a faluban, mindegyikre reá huztam a hantot. Magam vagyok, én is indulóban, de nem akarok addig elmenni, míg vallomást nem teszek. Én bűnös ember vagyok. Nagy bűnbe estem régen, meg is lakoltam érte a földi igazság előtt, vajjon remélhetek-e szabadulást az égi hatalom előtt is? Megvallok mindent, biztasson meg tiszteletes uram. Nem tud erről már a faluban senki, mind elpusztultak, akik tudták, de én nem akarom a sirba vinni, én szabadulni akarok tőle, mielőtt leszámolok a földdel. Elmondom, hogy

volt. Szomorú történet az. Hogy rontja meg a sátán a paradicsomot és viszi bűnre az embert. Elmondom mind egy szóig.

Jó módu ember volt az apám, ott laktunk a templom mellett; most nem tudom ki lakik ott, nem is kérdezem. Szomszédunk is nagy gazda volt, de kevély, nagyralátó és gonosz volt a felesége. A leányuk szelid, áldott jó lelkű teremtés volt. Sokszor találkoztunk, hol a mezőn, hol vasárnap délutánoként a kapuban, összeszoktunk, megszerettük egymást igaz, hűséges szerelemmel. Megkértem a leányt. Ott mondta az anyja, hogy nem parasztnak nevelte, ne ácsingózzak olyan szekér után, amelyik fel nem vesz. Mondtam, hogy engem szeret a leány s úgy rendelte az Isten, hogy a szerető szivek egymáséi legyenek. Azt mondta az a sátán fajzat, az a kigyó, hogy az ő leánya azé lesz, akinek ő rendeli, nem az Isten. Szóval elszakították tőlem.

Ekkor került haza a katonaságtól a kasznár urnak a fia, afféle czellengő urfi, akivel sokat próbáltak a szülei, de semmire se vált, hanem duhajkodni, legénykedni jól tudott. Mindennapos lett a szomszédunk házában, elfacsorodott a lelkem, hogy az a gonosz asszony, hogy ereszti reá ezt a ragadozó ölyüt erre a szelid galambra, a saját vérére. A korcsnában meg szélteben beszélte az a czellengő urfi, hogy

A gyermek lelke fogékony és mi hiába tanítjuk rendre, ha otthon rendetlenséget lát; hiába tanítjuk Isten félelmére, ha az iskolán kívül hallja a káromlás szavait és látja kigunyolását mindannak, a mi szent, a mi isteni. Oh tanítsátok a gyermeket az ő utjának módja szerint. Ne szégyeljétek összefogni gyermeketek kis kacsóit imára, meglássátok majd áldani fog nagy korában.

A mindenható Isten, ki áldásával kísér minden nemes törekvést, minden jó munkát, áldja meg az iskoláknak munkáját. Áldja meg szeretettel és bölcsességgel a vezetőket. Áldja meg az ifju sergeket, melyek keresik a léleknek javait, hogy az Ő nevének dicsősége töltőn be mindeneket.

Biró Sándor.

Példa és szokás.

(Folytatás.)

— Fejezet egy régi könyvből. —

Akiket én szeretek, megfeddem és megdorgálom; légy buzgóságos azért és térj meg.

János Jel. k. III. 19.

A szokásból tehát az emberek törvényt csinálnak maguknak és azt gondolják, hogy becsületben járó dolog ahhoz alkalmazkodni. Azt teszik regulául, hogy úgy kell élni, mint mások élnek és a bévett szokást kell követni, mert —

még én, a bitang paraszt akartam leszakítani ő előtte azt a szép szál virágot. Elfogott a keserűség és forrott a vérem. Leküzdöttem És csakugyan leszakasztotta azt a gyenge virágot. A tulajdon édesanyja, ez a pokolbeli szörnyeteg adta a kezibe, hogy törje le. Az a szegény teremtes meg gyöngye volt, csak sirni tudott. Az a bitang meg azt mondta, hogy elveszi, csak valami hely után néz.

Ekkor széltében beszéltek a faluban, hogy annak az angyalnak hó fehér lelkén folt esett, gyalázatba került. Közel voltam a megbolondulásához, nagy erőbe került leküzdeni azt a kint, azt a háborgást, ami a lelkemet hasogatta. Annak a kigyónak szerettem volna eltiporni a fejét, de az nem került elémbé, hanem elémbé került az a czellengő, becsületrabló. Akkor is a kocsmából jött, többed magával és röhögve kiáltott reám:

— Nő, most, már neked adom a virágot, nekem már nem kell!

Elveszett a szemem világa, tiszteles uram, nem láttam, nem hallottam semmit, csak akkor ocsudtam fel, mikor vonszolták haza felé meghalva. Leütöttem, mint egy veszett kutyát szoktak leütni.

Aztán elvittek oda, hová élve szokták az embereket eltemetni, s aztán mikor onnan fel-

vélük — csuffá tenné az ember magát, ha élete és magaviselete nem felelne meg a helynek és időnek, a hol és a melyben él.

Ezt a felfogást lehet igen jó értelemben venni és gyakorolni, csak a példák s a szokás legyenek olyanok, melyeket keresztyénhez illő követni. De a mások példájának követése csupán kedvkeresésből, vétkessé tesz, ha az embert arra bírja, hogy kötelessége és lelkiismerete ellen cselekedjék. Ha a szokás vétkes, félre kell azt vetni és azzal semmit sem gondolva, azt kell cselekedni a mit Isten parancsol, bárha régi barátságot, hasznos szövetséget kellene megszakítani s bár sok társaságtól kellene is az embernek magát megfosztania és egészen más formán intéznie élete módját. A melyik embernek pedig annyi bátorsága nincsen, hogy ekkép cselekedjék, az bizonyára nem érdemli meg a keresztyén nevet.

Sokan megvallják, hogy az emberek erkölcsé igen, igen megromlott s az emberek közt igen ritka az igaz kegyesség; de azt mondják erre, hogy ez a mostani életnek módja, ilyen a világ állapota s hogy nem igen vétkeznek az ember, ha úgy él, mint mások. De sokan, a kik nem élnek is feslett életet s a kik átlátják, mit kellene az Isten háza javára és a valóságos kegyesség előmozdítására cselekedni, úgy vélekednek, hogy ők nem kötelesek arra, hogy a bévett szokásnak ellent álljanak; azzal mentik magukat, hogy hiába igyekeznek az ember az árviznek ellene állani, — és mivel a restség, mely a félelemmel együtt jár, nagyítja a képzelt ne-

támadnak, az emberek mégis úgy nézik, mintha megvolna halva. Így kerültem én is vissza. Öreg szüleim — mire haza kerültem — a föld alá kerültek, birtokom elpusztult, az a gyöngye teremtes — szégyenében — úgy elbujdosott, hogy senki sem tudott róla. Hanem a sátánt, a kigyót is utólérte az Isten büntetése. Kaczagva csatangolt naphosszat az utcán, minden kis ajtón bekiáltva: Nincs itt a leányom?

Bélyeges ember voltam, tiszteletes uram, ott hagytam a falut. Ki vettem magamat ide a temetőbe, abba a kis kunyhóba, azóta eltemettem mind, akik velem együtt éltek. Most én is indulóba vagyok.

Szomorú történet ez ugy-e bár? Hogy egy gonosz, hány életnek a boldogságát képes megrontani, míg utol éri az Isten keze. De utol éri. Én is vétkeztem. Oh régen vezeklek érte. Megnyerem-e a bocsánatot??

A tiszteletes csendes, biztató hangon felelt:

— Az Isten irgalma véghetetlen!

hézségeket: hadd folyjanak a dolgok a régi, bevett szokás szerint.

Ekképpen a rossz szokás az embereknek egy részét megvesztegeti és elszakítja, más részét félénkké és bátortalanná teszi s ekkép a romlottság naponkint mind inkább erőt vesz az emberiségen.

A mások rossz példájából és a rossz szokásból, ezen megvesztett kutfőkből származott nyavalyák azonban orvosolhatók és épp ezért ezeket orvosolni kell.

Orvosolhatja pedig magát mindenki; ha óvakodik attól, hogy a rossz példától és szokástól elragadtassék; ha a rosszra készítő társaságokat és foglalkozásokat kerüli és olyan életmódot követ, hogy a világiakba igen bé nem merül, ellenben keresi a jó példákat és az istenfélő emberek társaságát. S hogy a gonosz példák által gyakran meg ne kísértessék, a kísértetek ellen meg kell magát erősítenie abban a józan értelemben, melyet a keresztyén vallás önt szívébe. Engedelmeskedvén az Isten törvényeinek, követvén az Ur Jézus Krisztus tanítását: *hogy elkerüljék a széles kaput és azt az utat, a melyen sokan mennek és hogy menjenek bé a szoros kapun és azon az uton, a melyen kevesen járnak.* (Máté VII. 13. 14.)

Az okos embernek becsülni kell azt, a mi becsülésre méltó és ha látja, hogy az értetlen, vagy megvesztett elméjű emberek arról másképpen ítélnék, nem kell gondolni az ő ítéleteikkel. Az emberek ítélete nem teheti rosszá azt, a mi jó, sem szükségtelenné azt, a mi szükséges és így semmit sem ér az olyankor, mikor a magunk élete folytatásáról és olyan főbenjáró dologokról van szó, a milyen az idvesség dolga. — Ezért minden emberi véleménynél többre kell becsülnünk Istennek és a magunk lelkiismeretének javallását és helybenhagyását.

Ezeket kell minden embernek, ki az evangéliumnak hiszen, a maga igazságában és gyakran meggondolni; ezek orvosság gyanánt szolgálnak azok ellen a kísértetek ellen, a melyek a rossz példákból és rossz szokásból támadnak.

De orvosságot nyujthat a romlottság ezen kutféjének nyavalyája ellen az istenfélő emberek lelkiismeretes munkája a vétkek kiirtása körül, a minek mindig van haszna, ha nem terjedne is messze hatásuk.

A közönségesen bevett rossz szokások megjobbítására azonban senki többet és nagyobb haszonnal nem tehet, mint a nagy méltóságba és tisztségekbe helyezett férfiak példája. Mert a mit ezek helyben hagynak, anynyival inkább, a mit ők maguk is cselekesznek: ezt az egész világ tisztességes dolognak tartja, ellenben a mit helytelenítnek, elvetnek, a világ is kerülendő, sőt alávaló dolognak tartja. Azért a főrenden valók és magistratusok a maguk hatalmát ha erre fordítanak és maguk mennének jó példával elől, az uralkodó vétkeket és rossz szokásokat nagy részben megszüntethetnék és előkészítenék a megtérésnek utját, cselekedvén

evvel embertársaiknak nagy boldogságát. Mert nincsen a világon olyan boldogság és gyönyörűség, melyet hasonlítani lehetne a bűnök szolgálatja alól felszabadult lélek öröméhez.

*

Im ezeket irtam ki az avatag levelü régi könyvből, mely 1770-től a jámbor *Tályai Sámuelé* vala, a ki igaz keresztyén lelkére valló sorokkal jegyezte neve alá az első lapra, hogy neki „mind életében, mind halálában egyetlen edj nyeresége a Krisztus.“

Incse Béla.

Virágok himnusza.

De boldog, boldog vagy szép földi élet!
Forró álmunkba a holdsugár téved,
Éltünk: a csalogány dalára várni,
Lelkünk lehelével az égbe szállni.
Az égbe szállunk illatunk szárnyán,
Szinünk özönje egy fényes szivárvány,
Összhang: alakunk minden aránya,
Létünk: a boldogság tündöklő álma.

Jó anyaföldünk, légy áldott, légy áldott!
Hálásan csókol hulló virágod.
Légy áldott forró nap ragyogó fénye!
Éltünk adója, boldog reménye.
Légy áldott szép ég, ki mindent adsz nekünk,
Hiszen mind, mindig az égben élünk.
Szeretet, boldogság felettünk itten,
Csend, béke, szeretet, te vagy nagy Isten.

Czóbel Minka.

Isten igéje.

I. Kir. X. 1—10.

Séba királynője Salamon előtt.

Képpel.

Messze tartományokban híres volt Salamon, a zsidók dicső királya, bölcsességéről. Észak és dél, kelet és nyugat tartományainak népei bámutlák hatalmas szellemi erejét. Bölcsességét Istentől nyerte, s annak feje, legfontosabb része az Urnak félelme volt. Gyönyörűen írja le a Királyok első könyvének írója a harmadik részben azt, hogy miképpen nyeri meg a gyermek Salamon Istennek e megbecsülhetetlen ajándékát. Gibeonban az Ur megjelenik álmában a gyermek királynak, s fölszólítja őt, hogy kérjen tőle, a mit akar.

Salamon nem kér magának hosszú életet, gazdagságot, vagy ellenségein való hatalmak uralkodását. Értelmes szívet, bölcsességet kér az Urtól és mert tetszett az Urnak a beszéd, adott neki bölcs és értelmes szívet, úgy hogy

mint az irás mondja — nem volt hozzá hasonló sem előtte, sem pedig utána nem támadt hozzá hasonló.

Atyámfiai! Mit gondoltok, ha egyszer megjelenék előttetek is az Ur, s azt a fölszólítást intézné hozzátok, a mit Salamonhoz, ti azt felelnétek-e, a mit a gyermekkirály felelt? Ha azt mondaná nektek az Isten: „Kérj a mit akarsz, hogy adjak néked“, tudnátok-e ti is Salomonnal felelni: „Adj a te szolgádnak értelmes szívet, hogy tudjon választást tenni a jó és gonosz

nagy bölcsességének híréért vévén, hozzá ment, s tudakozódott tőle az előtte ismeretlen dolog felől. Azt mondja az irás, hogy nehéz kérdésekkel kísértgeté a királyt és Salamon megfejté neki minden kérdéseit.

Mik lehetnek Séba királynéasszonyának a kérdései, melyekre hogy feleletet nyerhessen kész volt oly hosszú utra vállalkozni, annyi veszéllyel szembe nézni? Mik lehetnek egy nőnek kérdései, még ha királyasszony is az, melyeket egy világhírű bölcshez intéz? . .

között? . . . On ha azt felelnétek, ha minden gyermek azt felelné az Ur kérdésére, melyet a látható és láthatatlan világ mérhetetlen gazdagságának felmutatásakor az élni kezdő lélekhez intéz! Be sok nyugtalanságtól, mennyi fájdalomtól mentetnék meg minden kebel! S viszont mennyi boldogság, mennyi tisztesség, fény szállana minden lélekre, minden fajra amaz Istentől nyert bölcsesség birtokában!

Ime, mily nagy tisztesség lehetett Salamonra nézve az, mikor Séba királynéasszonya,

A nő nem országos gondok, világrajzó eszmék fölött tépelődik. Saját szívének érzelmei s azokból származott egyes kisebbnek látszó, de valójában mégis a legnagyobb kérdések azok, a melyekre ő feleletet keres. Séba királyné asszonya is — bár királyné volt s mint ilyen országos gondok fölött is tépelődhetett — inkább hihetjük, hogy kérdéseit saját szívének érzelmeiből vette. És aztán ha tovább fűzzük a gondolatot, mindjárt rátalálunk arra is, hogy a kérdések leginkább vallási kérdések lehettek.

Hiszen mivel foglalkozhatik egy gyöngéd nő sziv nagyobb szeretettel, mint éppen a vallás dolgaival? Ki adta belé a szeretetet, hitet, reménységet? Ki adja örömét, boldogságát? Ki bocsát rá olykor-olykor csapást, fájdalmakat? S ki törli le az ő könnyeit, melyeket egy-egy nagy veszteség miatt kell hullatnia? Van-e valaki, a ki erőtlenségeit látva, oltalmába veszi, védelmezi?

Körülbelől ilyen természetű kérdésekre kérhetett feleletet bölcS Salamontól Séba király-asszony is. S a nyert feleletek meggyőzték őt arról, hogy Salamon tényleg bölcS, bölcsebb, mint a milyenek előtte lerajzolták. Boldognak mondja azt a népet, mely mindenkor hallgathatja az ő bölcsességét, melynél ő ítéletet és igazságot szolgáltat. És nagy tisztelete jeléül kirakja a király elé fényes ajándékait. Aranyat, fűszerszámokat és drágaköveket oly nagy mennyiségben, hogy nem nyert a király senkitől annál többet soha.

Mily nagy megtisztelés, mekkora dicsőség lehetett ez a bölcS királyra nézve! És ne feledjétek el soha atyámfiai, hogy az igazi bölcsességnek most is éppen ilyen nagy az értéke. De csak az igazinak, annak, a melynek feje az Urnak félelme. Mert e nélkül a legnagyobb bölcsesség is semmit ér. E nélkül összekutathatod a földnek minden határait, irhatsz sok könyveket, elrendezheted házadat a legpontosabban és örökké szomjazó lelked, vágyó szived mégis csak üres, mégis csak kielégítetlen marad. Meggyőződöl róla, hogy csak a hit, a vallás világa az, mely a te véges értelmeket kiegészíti, végtelenné teszi, hogy a nélkül — mint szintén a Salamon neve alatt ránk maradt iratokból olvashatjuk — minden csak felette nagy hiábavalóság és a léleknek gyötrelme.

Ilyen, isteni eredetű, vallásos alapokon nyugvó bölcsességet kell tanítani az iskolákban is. Ilyenre kell a szülőnek is otthon, a családi körben előkészíteni gyermekeiket. Különben az ő védőszárnyaik alól kibocsátott gyermekek meg nem állhatnak az élet utain. Most egy, majd más tövisbe botlanak. Saját maguk, vagy mások önzése kinozza, kesergeti lelküket. Ezerféle bűnök kísértgetik, földi, hitvány érdekek csábitgatják, míg végre letér az egyenes útról, s lesz saját magának terhe, szülőinek szégyene, s a körnek melyben él, megrontója. Az igazi bölcsesség pedig nemcsak az illetőnek magának, de szülőinek, s szeretteinek is a fejére „igen szép, ékes koronát ad.“

Csirmay Zoltán.

Hazai krónika.

Székely nagy gyűlés. Aug. 28-án kezdődött és 30-án ért véget a csiktusnádi székely nagygyűlés, melynek az volt a hivatása, hogy a nagy, nyomorral küzdő székely nép érdekében valami

helyes tennivalót föltaláljon. Tagadhatatlan hogy nagy volt a buzgalom a gyűlés tagjaiban arra, hogy a lehető legjobbat kitalálják. Előhozakodtak sok szép tervvel, sok hasznos tennivalóval. Egyes szakosztályok mutattak rá sok üdvös dologra, melyeknek mindenike hivatva van előbbre vinni a fontos ügyet. Lapunk szerkesztője is részt vett a közművelődési szakosztály munkájában. A vasárnapi munkaszünet teljes érvényét, vasárnapokon a korcsmák zárva tartását, a vadházasságok törvényes házasságra való kényszerítését, az iskolákban a valláserkölcSi nevelésnek bensőbbé tételét, az egyházi tervek mérséklését, leányegyházak és lévitaságok szervezését, a lekipásztori gondozásnak nagyobb és eldugott területeken való érvényesítését kívánta. Javaslatai teljes elismerésre találtak és elfogadtattak. Csak aztán meg is valósíttatnának. Az volna aztán az igazán szép és a nép megmentésére nézve igazán hasznos dolog!

Világ krónika.

Az olasz király látogatása a német császárnál. A népek fejedelmei is meglátogatják egymást olykor-olykor, mikor aztán az ujságok sietnek bő tudósításokat közölni a látogatás részleteiről, az abban folyt beszélgetésekről és sokat találgatják, hogy a látogatásnak milyen következményei lesznek a nemzetekre, és milyen az egyes országok uralkodói, s így az egyes nemzetek közt a viszony. Barátságos-e vagy ellenséges? Most az olaszok királya látogatta meg a németek császáriját. A császár igen szívélyes barátsággal, fogadta vendégét. Meglátszott hogy a két uralkodó közt benső baráti viszony van, s tehát a német és olasz nemzetet is benső vonzalom, barátság füzi össze.

A nagy nemzetközi egyezkedés, melyet úgy tervezték, hogy az idén Ausztria fővárosában, Bécsben fogják megtartani, elmarad. Ezek az egyezkedések igen nagy fontosságuk a nemzetek életében. Az egyes országok küldöttei itt szokták megvitatni a minden országot érdeklő ügyeket és nagyon sokszor messze kiható dolgokat állapítottak meg. Nem lehet biztosan tudni, hogy miért marad el az idénre tervezett egyezkedés. Némelyek azt hozzák föl okul, hogy az egyes országokból igen aránytalan számban jelentkeztek az egyezkedésekben való részvételre úgy, hogy a teljes egyensúlyt megtartani lehetetlen. Azt is mondják mások, hogy éppen az osztrák szomszéd keze játszik a dologban, mely nem akarja megengedni, hogy a világ bepillantson az ő háztartásába. Fél, hogy sok olyan dolgot talál meglátni a világ, melyek után az ő családi életét épen nem tartaná valami példás, követésre méltó életnek.

Egyházi élet.

Zsinati előkészületek. A magyarországi ev. ref. anyaszentegyháznak legfőbb kormányzó testülete az u. n. egyetemes zsinat. Az öt egyházkerület nagyságához képest megfelelő számban egyenként küld ebbe képviselőket. Gyűléseit 10 évenként tartja. A legutóbbi 1893-ban végződött. Abban hozták egyházunknak most érvényben levő és ő felsége által is megerősített törvényeit. Azóta részint sokat változott a világ, részint sok olyan részt találtak a törvényekben, melyek már nem felelnek meg és a melyeknél szükségessé vált az átalakítás. Ezt az átalakítást a következő évben összeülő zsinat fogja végrehajtani. Most folynak mindenfelé az előkészületek arra nézve, hogy a zsinat micsoda dolgokat végezzen el. Albizottságok alakultak, melyeknek feladata egy-egy nekik kiosztott tétel alaposan megvizsgálni, s a zsinat elő majd egy teljesen kész tervet bocsátani. Így van tanügyi, egyházi adózási, lelkészválasztási, törvénykezési stb. albizottság. Ezek most lázasan munkálkodnak, hogy az egyház javára a lehető legüdvösebb dolgokat kitalálhassák, s majd a zsinattal elfogadtassák. Munkájuk lelkiismeretes. Mind olyan emberek dolgoznak, a kik igazán szívéből hordják egyházunk érdekeit, jó református magyar népünknek boldogítását. Bizonyára ott lesz Istennek lelke is közöttük, hogy csakugyan a legjobbat alkothassák!

Vegyes hírek.

Mohács. Történelmi dátumok ma már nem igen jutnak eszébe az embereknek. Az ujkori élet forgatagában mi már csak a mával törődünk, a jövőbe nézni nincs érkezésünk, a múltba való elmélyedést pedig már csak a poétákra bizzuk. Augusztus 29-ike gyásznapija a magyar nemzetnek. Háromszázhetvenhat esztendővel ezelőtt, 1526. augusztus 29-ikének délutánján bukott le a kis Csele patakba II. Lajos, a magyarok királya és vele elbukott Mohács mezején Magyarország függetlensége is. Százötven évig nyögte ezután hazánk a török és német jármot és a magyar csak egy kicsiny zugban talált menedéket. A szomorú évfordulón, mint minden évben, úgy az idén is gyászünnepet ült Mohács közönsége.

Az angol király haja. Mintegy fél évszázada most annak, hogy Edward király, akkor Walesi hercege, Washingtonba (Amerika) utazott. Mikor a kikötőhöz közel jártak, a herceget figyelmeztette kísérője, hogy jó lenne haját lenyíratnia. A herceg le is nyíratta haját a hajó borbélyával, egy Butler nevű amerikai szerccsenel, a ki aztán gondosan összeszedte a drága hajszálakat és borítékba tette. „Mit mivel a hajammal?” — kérdezte a herceg. „Elteszem

fenség, mert az ön haja sokat fog érni valamikor, ha majd Angolország királya lesz.“ A herceg mosolygott: „Helyes. Ha majd király leszek, nagyon szeretném látni ezt a hajamat, mert a fejemen akkor már aligha lesz. A szerccsen nem is feledkezett meg erről a kívánságról. Ma 74 éves, egy amerikai hajótársaság gözösén utban van Anglia felé, hogy átadja Edward királynak a haját. Vajjon elfogadják-e?”

A kubikos tanácsa. Egy nagy alföldi városban, valahol a Tisza mentén, a hol három polgármester is van egy helyett, nagyon elkeveredtek a kubikus munkások, mert a város olasz napszámosokat hozatott. Az olasz pedig olcsóbban vállalta a munkát, mert a pénz nem kellett neki oldalásra és fehér czipóra. Örült, ha cseresznyével és rizkásával jóllakhatott. Egyszer a harmadik polgármester ur szemlét tartott a földmunkánál és barátságosan szóba ereszkedett egy vén magyar kubikkal. — „No Mihály bá' hogy megy a munka?” A vén kubikos mogorván szitta pipáját s kurtán felelte: — „Hát csak mögyen, ha vizik!” — „No tán valami baj van?” „Ha már kérdi polgármester uram, mög is mondom. Mindön jól mönne itt, csak az a baj, hogy azokat a talián munkásokat miért hozták a magyarok nyakára?” „Jaj Mihály bá' meg van annak a maga oka-foka! A talián munkás olcsóbb is és háromszor annyit dolgozik, mint a magyar.“ Mihály bá egy kicsit megvetően nézett oldalt, aztán gunyosan mondta: „Hm! Akkor hivassanak ide a három polgármestör helyett ögy taliánt. Mert ha már spórolni köll, nő csak a szögény embörön spóroljanak!”

Gyöngéd kutya. Egy ostergaardi (Szilézia) asszony a szobapadlóján hagyta nyolczhetes gyermekét, hogy házi teendőit elvégezze. A mikor visszatért, nem találta gyermekét sehol. Fájdalmában föllármázta a szomszédokat, igen sokan sereglettek házához, hogy a keresésben segítségére legyenek, mert általános volt a hit, hogy a kis csecsemőt kóbor cigányok rabolták el. Az anya már egészen kétségbeesett, a mikor valaki a szomszédok közül sirást hallott. Oda-szaladtak s csakugyan ott találták a kis gyermeket, a mint a kutya nyelvvel gyöngéden nyalogatta arcát. A kutya félénken tekintett körül s fájdalmasan vonított, a mikor a kis bábát elvették tőle. Gyöngédségét úgy magyarázta meg a ház asszonya, hogy a kutyától pár nappal azelőtt ajándékozták el a kölyköket. A kutya azóta szomoruan járt-kelt s most, hogy egyedül találta a gyermeket, megragadta az alkalmat, hogy anyai kötelességének eleget tegyen.

A ki nem tudja hány gyermeke van. Londonban nemrégiben a bíróság előtt állt a 64 éves Clarke William londoni kefekötő. A vád az volt,

hogy családjával nem törődik, gyermekeit elhanyagolja s így ő az oka, hogy gyermekeiből csavargók lesznek. Clarke azzal védekezett, hogy 36 gyermeke van. A gyermekek megkeserítik életét. Se ereje, se tehetsége nincs hozzá, hogy ennyi magzatot istenesen neveljen föl. Első feleségének 16 gyermeke volt, a másodiknak eddig 20 magzata van. A kefekötő felesége ezzel szemben azt állította, hogy neki csak 18 gyermeke született. Szóval egyikük se tudta, hogy tulajdonképpen mekkora is a család. A bíróság elfogadta az apa védekezését és felmentő ítéletet hozott.

Testvérgyilkos gyermekek. Megdöbbenő szerencsétlenség ért egy bécsi kárpitós családot. Mialatt az apa és anya nem voltak otthon, két kis fiuk megfojtották pólýában lévő testvérüket, mert ez sirt. A 6 és 4 éves gyilkosok természetesen csak el akarták hallgattatni az apróságot, de a párna, amelyet rátettek, hogy ne lármázzon, — végét okozta a gyöngö csecsemőknek.

Királyné-fogás. Valóságos kis operettet játszottak el a *lausannei*-i csendőrök. Elfogták annak rendje és módja szerint *Margit* özvegy olasz királynét. Letartóztatták és kis hijja, hogy be nem kísérték a lausannei vártára. Még csak nem is politikai okok miatt, hanem — lopás gyanuja miatt. Ugy történt az eset, hogy *Lausanne*-ban elloptak egy magánfogatot. *Margit* királynő, a ki a svájci városkában nyaral, a kocsilopást követő napon egy magánfogaton végighajtatott az utcán, mikor a csendőrök megállították a kocsit, hogy megnézzék nem-e lopott jószág az. A kocsis ismerte magas utasát, s nem engedelmeskedett a rend őreinek, mire ezek erővel megfogták a lovakat s kijelentették hogy úgy a kocsist mint a fogatban ülő hölgyet letartóztatják. A királyné ebben a válságos pillanatban felfedezte kilétét. Erre aztán a rendőrök meghökkentek és bocsánatot kértek.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület rendeleteinek tára, 1876—1901. év végéig. E czim alatt adta ki az igazgató-tanács azoknak a körrendeleteknek gyűjteményét, melyek az egyházi és tanügyi adminisztráció különféle kérdéseiben a püspöki hivatal, az igazgatótanács, avagy a kerületi közgyűlés által adattak ki. Az egyházi és tanügyi közigazgatás intézésével foglalkozó lelkészek, tanárok, tanítók és minden rendű hatóságok részére nélkülözhetetlen e gyűjtemény, mert a sok tekintetben hézagossá váló törvények alkalmazásának módozatait lehet benne könnyű szerrel föltalálni, mi által az adminisz-

tráció pontossága és gyorsasága érhető el. A hivatalos közlöny évtizedekre terjedő évfolyamaiban elszórtan megjelent sok utasítás majdnem teljesen használhatatlan anyag volt a közigt. tisztviselő kezében, míg itt összegyűjtve és áttekinthető csoportosításban találja föl azokat. Könnyíti a gyűjtemény használatát a két rendbeli tárgymutató és a felsőbb hatóságokhoz teendő időszaki jelentések fölsorolása, melynek gondos figyelemben tartása mellett ugy az alsóbb hatóságok, mint az egyházkerületi főhatóság is nagyon sok ellenőrzési és sürgetési munkától mentetnek föl. A gyűjtemény megszerzése minden lelkész, tanár és tanító részére nélkülözhetetlen. Kapható az ig.-tanács kiadóhivatalában, darabonként 1 kor. 40 fillér ár mellett.

Kolozsvári papválasztás. A kérvényeket átvizsgáló bizottság mult hó 30-án tartott ülésében a kolozsvári egyházközség magyarutczai temploma melletti lelkészi állomására a következő folyamodó lelkészafiait találta választhatóknak: *Jancsó* Lajos m.-ujvári, *Bitai* Béla csikszeredai, *Kovács* Sándor, m.-ilyei *Bácsi* Gyula, mérai, dr. *Vásárhelyi* József makódi, *Molnár* Lőrincz, kolozsvár-hidelvei, *Irsay* József, ördökereszturi, *Péchy* Árpád brassói, *Csia* Kálmán etédi, *Zsigmond* Károly hosszufalusi és *Egerházi* Lajos ujtordai lelkészeket. A választás megejtésére főt. püspök ur f. hó 21. napját jelölte ki. Választási elnökül pedig egyházi részről Herepei Gergely lelkészt, világi részről dr. Papp István kir. táblai bíró, presbytert kérte föl.

Keresztyén- Hit- és Erkölcstan az ev. ref. gymnasiumok III. és IV. osztálya számára. A conventi tanterv szerint írta: *Kis József*. Harmadik kiadás. — Pápa. Kiadja *Kis Tivadar* könyvkereskedő. 1902. Ára 1 kor. 20 fill. 135 lap.

Baptista missió. A baptistáknak 1901-ben a német birodalomban 168 községük és 769 állomásuk volt, a tagok száma 29,660 volt. Sveicban volt az egyháznak 834 tagja, Hollandiában 1857, Romániában 317, Bulgáriában 101, Dél-Afrikában 1305, Oroszországban 22.244; Ausztria-Magyarországon 36 egyházközségük van, 323 állomással, 8549 taggal, kik közül 1523 az utóbbi évben kereszteltetett meg. Mint látjuk a baptisták száma egy országban sem nagy, bár ők csak a megkeresztelteteket számítják tagoknak. Annál nagyobb azonban missiói tevékenységük, mint ez az ugynevezett „állomások” számából is kitünik. Legnagyobb eredményeket Ausztriában érnek el, a hol a Los von Rom-féle mozgalom is kedvez nekik. (D.P.L.)